

HOMILIE

van Mgr. dr. J.H.J. van den Hende in de paaswake, zaterdag 11 april 2020, kerk van de HH. Laurentius en Ignatius, Rotterdam

Genesis 1, 1 - 2, 2

Exodus 14, 15 - 15, 1

Ezechiël 36, 16 - 28

Romeinen 6, 3 - 11

Matteus 28, 1- 10

Broeders en zusters in Christus, deze derde etappe van het paastriduum, de paaswake, mogen we met u vieren. Anders dan normaal niet in een volle kerk, maar met de aandacht via de media met u verbonden. We hebben op Witte Donderdag en Goede Vrijdag eerst intens stil gestaan bij Jezus' laatste avondmaal met zijn leerlingen en zijn doodstrijd en we hoorden hoe Hij stierf aan het kruis en in het graf werd gelegd met een grote steen ervoor. Vandaag mogen wij het wonder noemen van zijn verrijzenis, de verrijzenis die heel bijzonder is en uniek en die als zodanig in het evangelie wordt verkondigd.

De vrienden van Jezus komen bij het graf met verdriet en gemis en misschien ook wel met ingehouden woede, want er is veel onrecht aangericht. De Zoon van God die in deze wereld kwam om zijn liefde te verkondigen, die zelf liefde is, werd als een misdadiger veroordeeld, gekruisigd en gedood. Het lijkt alsof alle liefde uit onze wereld geweken is. Als men zelfs niet meer de liefde van God wil aannemen, is er geen kruid gewassen tegen het kwaad. De vrienden van Jezus komen naar het graf, waarin ze Jezus met zoveel zorg en zorgvuldigheid hebben neergelegd. Een echte volledige joodse begrafenis, met kruiden en olie en in doeken gewikkeld. En dan nu, heel vroeg in de morgen, gaan ze opnieuw naar het graf. Wat is het moeilijk om je dierbare los te laten. Wat was het moeilijk om de Heer die zozeer hun meester was dood te moeten zien. Maar broeders en zusters, er gebeurt iets anders bij dat graf. Geen lang gebed met gehuil, maar een engel die zegt: Hij is niet hier, Hij is verrezen, wat zoek je de levende bij de doden?

Broeders en zusters, in deze nacht mogen wij dat wonder van zijn verrijzenis vieren. Hebben we eerst aandachtig zijn sterven en kruisweg herdacht en dat donkere moment waarop Hij in het graf werd gelegd, vandaag in deze nacht mogen wij vieren dat het licht van Christus sterker is dan de duisternis van mensen. We mogen vieren dat de liefde van God niet geëindigd is op Golgotha, maar zijn bekroning vindt in de opstanding van de Heer. De paaswake is een bijzondere viering en ook wat langer dan we normaal gewend zijn uit de Schrift te lezen. Meerdere lezingen worden voorgelezen en trekken als het ware aan ons voorbij. Een 'wake' is het genoemd, niet om bij in slaap te vallen, maar om zo goed mogelijk met ons hart gericht te blijven op de boodschap van het Woord van God. We vieren in het bisdom Rotterdam het Jaar van het Woord van God. Heeft het Woord van God ons nog steeds iets te zeggen? Jazeker, het spreekt tot ons hart, het spreekt tot ons binnenste.

In de eerste lezing werden we herinnerd aan onze roeping. Er werd geschreven over de schepping, hoe God uit het niets alles geschapen heeft en daarbinnen de mens maakt naar zijn beeld en gelijkenis. En

God zag dat het goed was. Kunnen we nog steeds zo het leven aanvaarden dat God ons gegeven heeft? En kunnen wij als mens ook die bijzondere verantwoordelijkheid die daarbij hoort dragen te midden van de schepping die God ons heeft toevertrouwd? Het blijkt steeds opnieuw dat die schepping door ons niet zo goed wordt behandeld. Het blijkt steeds weer dat we de schepping eerder gebruiken dan benutten, eerder opmaken dan ook nog iets overlaten voor anderen. Maar de Heer, die in het boek Genesis beschrijft dat de schepping ons is toevertrouwd en gegeven is, vraagt ook dat we er op een zorgvuldige manier als gave Gods mee omgaan. De mens is de bekroning van de schepping, maar het gaat niet alleen om de mens. Het gaat om alles wat in de schepping groeit en bloeit en leeft. Het is ons gemeenschappelijke huis.

In deze tijd broeders en zusters worden daar veel vragen bij gesteld. Hoe gaan wij met die schepping om? En misschien dat ziektes die zich snel over de wereld verspreiden ook wel mede samenhangen met onze snelle globalisering. Zijn wij zorgvuldig op het leven dat ons geschonken is? Zorgen we voor dat leven met aandacht? Beschermen we het van zijn eerste begin tot zijn laatste moment? Als wij in deze paasnacht het eeuwig leven van de Heer vieren, heeft dan nu al zijn consequenties voor de omgang met ons leven op aarde.

Dat leven wordt vaak met voeten getreden. Het boek Exodus, onze tweede lezing, vertelt over de slavernij van het volk Israël in Egypte. Over het harde zwoegen, geen waardering en mensonterende omstandigheden, geweld en lijfstraffen. God heeft zijn volk uit die slavernij bevrijd en hen geleid door de Rode Zee en de woestijn naar het beloofde land. God vraagt dat we zorgvuldig omgaan met de schepping en daar als mensen een bijzondere verantwoordelijkheid in hebben als zijn beeld en gelijkenis. Daarnaast maakt de Heer ook duidelijk dat slavernij en dwangarbeid rechtsreeks ingaan tegen de menselijke waardigheid die God aan zijn mensen gegeven heeft. Hij bevrijdt hen uit de slavernij. Hoe is het in onze tijd met slavernij gesteld? Er zijn moderne vormen van slavernij, door armoede en door ongelijke verdeling van de rijkdommen. Mensen worden uitgebuit in allerlei vormen van industrie. Kunnen wij het leven van de Heer en zijn eeuwig leven belijden als we niet ook het leven van mensen nu willen behoeden en beschermen en niet ook alle vormen van slavernij en dwangarbeid uit onze wereld verwijderen? Broeders en zusters, dan is de derde lezing voor ons van groot belang, waar de Heer zegt: Ik zal u in plaats van een hart van steen een hart van vlees geven.

Natuurlijk heeft niemand van ons een stenen hart in zijn lijf. Maar dat 'hart van steen' is het beeld voor hoe ongevoelig wij soms zijn. Voor hoe ongevoelig de mensheid is voor de noden van onze tijd, voor Gods bedoelingen en zijn liefde. Ook in onze tijd wenden we al te gauw onze ogen af bij nood en ellende. Een 'hart van vlees' daarentegen, dat de Heer in ons binnenste legt, met zijn geestkracht vraagt dat wij een open hart hebben voor wat zijn schepping en zijn leven van ons vragen. De Heer heeft immers dit ons als geschenk gegeven en toevertrouwd. Zijn wij in staat met ons hart te leven en zo open te staan voor alles wat de Heer ons vraagt en ook voor wat de wereld laat zien aan ellende en nood? Een nieuw hart van vlees, juist nu we in deze nacht belijden dat de Heer leeft, dat ons leven in zijn ogen zo kostbaar is dat Hij zijn Zoon gegeven heeft en eeuwig leven heeft geschonken.

Het werd licht in onze kerk na die drie lezingen toen we de lampen en de kaarsen aanstaken. En toen hebben we gehoord uit de Romeinenbrief dat we gedoopt zijn en daarin de kiem van eeuwig leven hebben

ontvangen. De Heer komt ons tegemoet, want hoezeer we ook doordrongen zijn van zijn schepping en onze verantwoordelijkheid en dat slavernij niet in overeenstemming is met het menselijk leven en hoezeer we ook weten dat we ons hart steeds opnieuw aan God moeten toevertrouwen, de doop heeft ons bevrijd van de erfzonde en we zijn nieuwe mensen geworden. Paulus gebruikt het beeld dat je afdaalt in het water en weer boven komt, de doop als beeld van sterven en verrijzen. En toen hebben we vol overtuiging geluisterd naar het evangelie van deze nacht: Hij is niet hier, Hij is verrezen, wat zoekt ge de levende bij de doden? Broeders en zusters, zo heeft de Heer voor ons de weg naar eeuwig leven geopend, ons geschapen, ons bevrijd, ons hart vernieuwd en ons door Jezus verlost. En dan mogen we uitzien naar eeuwig leven bij Hem, een leven in zijn barmhartigheid en vrede.

Maar we kijken niet alleen naar de toekomst, alsof we met Pasen een sprong vooruit zouden maken naar het eeuwig leven. Nee, we staan met die overtuiging van zijn verrijzenis in het leven van alledag. Ook in deze tijd, waarin de crisis van het coronavirus zoveel landen en volken bedreigt en mensen schrik aanjaagt. Het is nodig dat we dat eeuwig leven van de Heer, dat zijn liefde sterker is dan de dood, nu al in ons leven als fundament kiezen. Hoe gaan we dan om met crises, met sterven, met armoede, met eenzaamheid en nood? Kunnen wij vanuit de paasboodschap, waar de Heer zich geeft en ons leven verrijkt met eeuwig leven, nu al dat leven laten doorklinken in hoe we met elkaar omgaan? We houden afstand, dat moet nu eenmaal vanwege het coronavirus, maar we houden ons hart open en we mogen delen van wat we hebben en we mogen ook onszelf geven in de dienst aan elkaar. Omdat daarmee getuigd wordt van de liefde die sterker is dan de dood, van Gods goedheid die belangrijker is dan het kwaad in onze wereld.

En zo is Pasen het fundament van ons goede leven nu, van ons engagement, van onze solidariteit en onze bekommernis om elkaar en onze wereld. Ons gemeenschappelijk huis is geen geïsoleerde wereld, maar verbonden met God. Ons gemeenschappelijk huis is geen wereld op zichzelf, maar door de liefde van God gewild. En wij mensen, geschapen naar zijn beeld en gelijkenis, worden geroepen tot rechtvaardigheid, tot vrede en solidariteit. Eens broeders en zusters, zullen wij bij de Heer komen, na onze dood. En mogen we dan kunnen getuigen van onze woorden en daden. Dat die in liefde zijn gedaan, in kracht van de verlossing en de verrijzenis. Dat die in dienstbaarheid zijn gedaan, in kracht van vergeving en verzoening. En dat die allemaal getuigen van en bouwstenen zijn van het Rijk van God.

Ik wens u in deze moeilijke tijd een zalig Pasen toe. Dat de verrijzenis van de Heer uw hart mag vernieuwen en u in moeilijke omstandigheden mag troosten en bevestigen in het goede. En dat velen van ons in de Geest van de Heer mogen leven en werken tot zijn eer en tot dienst aan elkaar. Want dat is leven en liefde in overvloed en in eeuwigheid. Amen.